

Közúti forgalmi balesetek Magyarországon 1928-ban.

Accidents de la circulation en Hongrie en 1928.

Résumé. Depuis le début de 1928, l'Office hongrois de statistique recueille régulièrement, pour le territoire entier, les données relatives au nombre et aux circonstances des accidents de la circulation, nombreux depuis l'extension de l'automobilisme.

Suivant ces données, il y a eu, en 1928, 4.660 accidents de ce genre, avec 3.186 victimes, soit 370 victimes pour 1 million d'habitants.

Dans les tableaux ci-après, nous donnons des renseignements détaillés.

★

A gépjárművek szélesebb körű alkalmazása óta megnövekedett forgalmi balesetek számbavétele és körülményeinek közelebbi megfigyelése céljából a Statisztikai Hivatal az 1928. év elejével az egész országra kiterjedő új adatgyűjtést rendszeresített. Az adatgyűjtés első félévének ideiglenes eredményeit már a Szemle 1928. évi 9. számában ismertettük. A teljes esztendőre vonatkozó végleges adatok a hiányzó bejelentések hosszabb időn át tartó pótlása miatt kissé megkésve, ez alkalommal kerülnek közlésre.

Az ország területén az 1928. év folyamán összesen 4.660 baleset fordult elő, me-

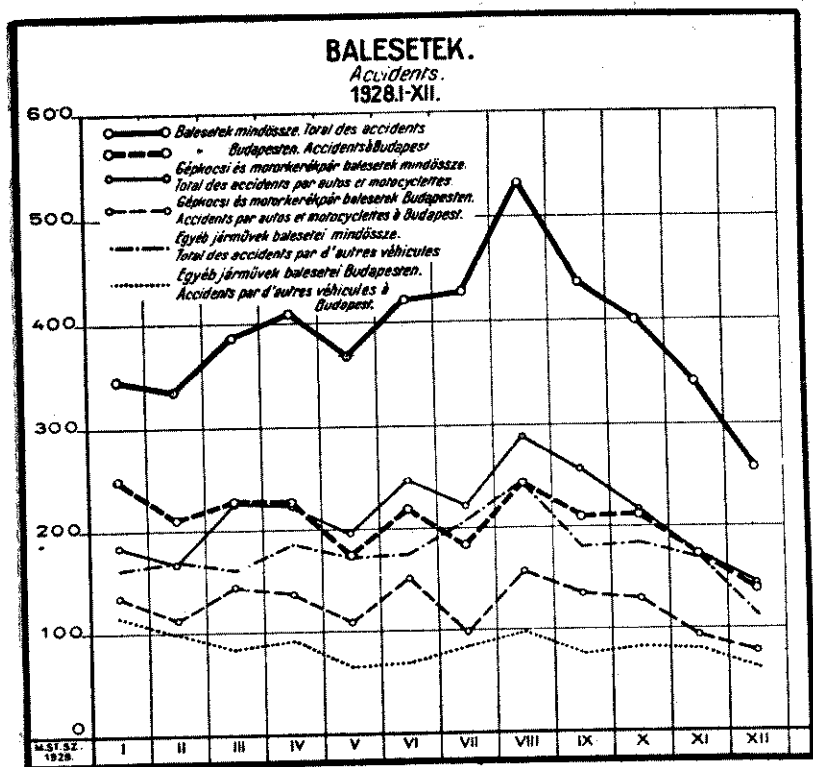
lyeknek kisebb, nagyobb vagy halálos sérülést szenvedve, 3.186 személy esett áldozatul. Az ország lélekszámához viszonyítva minden egymillió lakos közül a közúti forgalmi baleseteknek 370 áldozata volt. Az eseteknek több, mint felét, pontosan 54·6%-át, autók és motorkerékpárok idézték elő: ugyancsak ezek a járművek okozták a személyi sérülések nagyobb hányadát is (57·2%). Az áldozatok egymillió lakoshoz viszonyított aránya a gépjárműveknél 212-öt, míg az egyéb különféle közlekedési eszközöknél 159-et ad ki.

A balesetek havonkénti alakulását tekintve, az egyes hónapokban átlagosan 400 körül járt a balesetek száma. Ettől azonban meglehetősen nagy kilengéseket is tapasztalhatunk, amennyiben a maximumot felmutató augusztus 532, a legkedvezőbb december hó pedig felényi, összesen 256 esettel szerepel. A balesetek általában a kirándulásokra kedvező nyáreleji, nyári és a kora őszi hónapokban a gyakoribbak. Ez a körülmény emeli olyan magasra az augusztusi esetek számát, amit az is igazol, hogy ebben a hónapban a balesetek zöme a főváros falain kívül eső területekre esett. Az országnak Budapesten kívül eső részein augusztusban történt ugyanis a legtöbb baleset, amikor számuk 288-ra emelkedett.

1. A balesetek száma Magyarországon havonként.

Nombre des accidents en Hongrie, par mois.

H ó n a p M o i s	Gépkocsik és motorkerékpárok Automobiles et motocyclettes			E g y é b — A u t r e s			Az összes — Total des		
				j á r m ű v e k — v é h i c u l e s					
	által előidézett balesetek — accidents causés par eux								
	száma nombre des accidents	áldozatai — victimes		száma nombre des accidents	áldozatai — victimes		száma nombre des accidents	áldozatai — victimes	
sám szerint nombre		egy millió lakoshoz viszonyítva rapportées à 1 million d'hab.	sám szerint nombre		egy millió lakoshoz viszonyítva rapportées à 1 million d'hab.	sám szerint nombre		egy millió lakoshoz viszonyítva rapportées à 1 million d'hab.	
I.	184	92	10·7	162	78	9·1	346	170	19·8
II.	167	110	12·8	168	95	11·0	335	205	23·8
III.	227	162	18·8	160	109	12·7	387	271	31·5
IV.	224	191	22·2	185	129	15·0	409	320	37·2
V.	197	141	16·4	171	123	14·3	368	264	30·7
VI.	247	182	21·2	174	127	14·7	421	309	35·9
VII.	221	205	23·8	208	151	17·6	429	356	41·4
VIII.	288	211	24·5	244	178	20·7	532	389	45·2
IX.	257	187	21·7	180	118	13·7	437	305	35·4
X.	216	141	16·4	184	110	12·8	400	251	29·2
XI.	173	110	12·8	167	97	11·3	340	207	24·1
XII.	143	90	10·5	113	49	5·7	256	139	16·2
Össz. - Total	2.544	1.822	211·8	2.116	1.364	158·6	4.660	3.186	370·4

Közrejátszik e szám kialakulásában a túrázók járművein kívül még az is, hogy a nyári hónapokban a mezőgazdasági termények betakarítása idején az országutak forgalma különben is a legélénkebb szokott lenni. Budapesten legkedvezőtlenebb volt a baleseti statisztika január hóban, mikor számuk 250-re szökkent fel. A legkevesebb baleset viszont mind Budapesten, mind pedig az ország többi részein december hónapban fordult elő. A múlt év decemberében ugyanis a balesetek száma a fővárosban 138-ra, vidéken 118-ra szállott alá. A vidékre eső balesetek számarányának csökkenése egyrészt onnan ered, hogy — mint elől is említettük, — a kedvezőtlen időjárás beálltával az országutak forgalma nagyon megcsappan, másrészt tapasztalat szerint a téli hónapok alatt a városok belterületén is a lábbal és motorral hajtott kerékpárokból jóval kevesebb van használatban, mint más időszakban. Ez a magyarázat azonban a fővárosra nézve nem állja meg teljesen a helyét, mert igaz ugyan, hogy a minimum Budapesten is decemberre esik, de a város falai közé kényszerült járművek sokasága a legtöbb balesetet a fővárosban szintén egy téli hónapban, januárban idézte elő.

A forgalom biztonságának megítéléséhez szükséges forgalomsűrűségi adatok nem állanak rendelkezésre. Egyedül a gépjárművek járműveknél tehetünk némi összehasonlítást, ahol a havonként forgalomban állott autók és motorkerékpárok állománya ismeretes. A gépjárműállomány és a gépjárműbalesetek száma egymás mellé állítva a következőképpen alakult:

Hónap	Gépjárműállomány szám szerint	index- számokban	Gépjárműbalesetek szám szerint	index- számokban
I.	18.121	100	184	100
II.	18.446	102	167	91
III.	18.819	104	227	123
IV.	19.819	109	224	122
V.	19.985	110	197	107
VI.	20.640	114	247	134
VII.	21.487	119	221	120
VIII.	22.290	123	288	157
IX.	23.163	128	257	140
X.	23.776	131	216	117
XI.	24.088	133	173	94
XII.	24.250	134	143	78

A gépjárműbalesetek számának alakulása a gépjárműállományhoz viszonyítva nem mutat valami kedvező képet, amennyiben az autók és motorkerékpárok által előidézett forgalmi balesetek a legtöbb hónapban aránylag erősebb mértékben szaporodtak, mint a gépjármű forgalmi eszközök állománya. Ebből a szempontból mégis legkedvezőbbeknek mondhatók a viszonyok február, május, október, november és december hónapban, amikor a balesetek növekedése aránylag kevesebb volt az állomány szaporulatnál. A többi hónapokban azonban a gépjármű balesetek aránylag erősebb tempóban emelkedtek, mint az a gépkocsik és motorbiciklik állománynövekedését tekintve várható lett volna.

A terület szerinti megoszlást tekintve a baleseteknek több mint fele (53,0%) a fővárosban fordult elő, míg a kisebb hányad (47,0%) az ország többi területére esett. A balesetek áldozatainak szempontjából már kedvezőbb Budapest helyzete, mert a fővárosban átlag véve körülbelül csak minden második balesetnek volt áldozata, ellenben vidéken majdnem minden baleset személy sérülésével járt. Az áldozatok számát a lakosság lélekszámahoz viszonyítva forgalmi eszközöktől legtöbbször Baján szenvedtek sérülést, ahol minden millió lélekre számítva átlag 1.673 áldozat esett. Ilyen aránylag magas arányszáma van még ezenkívül Budapestnek (1.447), Győrnek (1.165) és Pécsnek (1.081) is, mely az országos átlagot (370) jóval meghaladta. Legkedvezőbbek voltak a viszonyok Sopronban, ahol a közúti forgalmi baleseteknek egymillió lélekhez viszonyítva mindössze 54 áldozata volt. Ezeket a megállapításokat azonban csak bizonyos fenntartással szabad elfogadnunk. Az adatgyűjtésnél ugyanis tapasztalás szerint még mindig előfordul, hogy egyes helyeken az esetek egy része bejelentés nélkül marad, ami kedvezőbb színben

2. Balesetek és áldozataik törvényhatóságokint.

Les accidents et leurs victimes, par comitat et ville autonome.

Törvényhatóság <i>Comitats et villes autonomes</i>	Gépkocsik és motor- kerékpárok — <i>Automobiles et motocyclistes</i>			Egyéb — <i>Autres</i>			Az összes — <i>Total des</i>												
	j á r m ű v e k — v é h i c u l e s																		
	által előidézett balesetek — <i>Accidents causés par eux</i>																		
	száma <i>nombre des accidents</i>	áldozatai <i>victimes</i>			száma <i>nombre des accidents</i>	áldozatai <i>victimes</i>			száma <i>nombre des accidents</i>	áldozatai <i>victimes</i>									
szám szerint <i>nombre</i>		egy millió lakoshoz viszonyítva <i>rapporités à 1 million d'habitants</i>		szám szerint <i>nombre</i>		egy millió lakoshoz viszonyítva <i>rapporités à 1 million d'habitants</i>		szám szerint <i>nombre</i>		egy millió lakoshoz viszonyítva <i>rapporités à 1 million d'habitants</i>									
Vármegyék. — <i>Comitats.</i>																			
Abaúj-Torna	3	3	31.4	3	3	31.4	6	6	62.8										
Bács-Bodrog	9	7	67.8	3	3	29.1	12	10	96.9										
Baranya	14	19	75.2	12	13	51.5	26	32	126.7										
Békés	76	61	182.7	71	42	125.8	147	103	308.5										
Bihar	2	1	5.6	3	4	22.5	5	5	28.1										
Borsod, Gömör és Kishont	10	13	44.0	9	8	27.1	19	21	71.1										
Csanád, Arad és Torontál	35	37	203.2	16	18	98.8	51	55	302.0										
Csongrád	18	18	115.9	45	32	206.0	63	50	321.9										
Fejér	20	16	65.1	7	6	24.4	27	22	89.5										
Győr, Moson és Pozsony	13	19	118.7	10	9	56.2	23	28	174.9										
Hajdu	31	28	150.1	7	4	21.4	38	32	171.5										
Heves	52	51	157.7	65	60	185.6	117	111	343.3										
Jász-Nagykun-Szolnok	73	75	178.1	48	32	76.0	121	107	254.1										
Komárom és Esztergom	19	15	80.5	21	17	91.2	40	32	171.7										
Nógrád és Hont	18	27	120.3	17	17	75.8	35	44	196.1										
Pest-Pilis-Solt-Kiskun	299	319	253.6	253	208	165.3	552	527	418.9										
Somogy	16	16	41.2	15	12	30.9	31	28	72.1										
Sopron	7	11	71.7	4	3	19.6	11	14	91.3										
Szabolcs és Ung	12	18	46.2	11	6	15.4	23	24	61.6										
Szatmár, Ugocsa és Bereg	4	4	25.9	4	3	19.4	8	7	45.3										
Tolna	23	21	75.5	4	4	14.4	27	25	89.9										
Vas	43	34	115.7	105	76	258.7	148	110	374.4										
Veszprém	21	32	126.7	32	19	75.2	53	51	201.9										
Zala	35	35	93.2	24	24	63.9	59	59	157.1										
Zemplén	4	4	26.2	9	7	45.8	13	11	72.0										
Vármegyék összesen — <i>Ensemble des comitats</i>	857	884	125.5	798	630	89.5	1.655	1.514	215.0										
Városok — <i>Villes autonomes</i>																			
Baja	26	13	679.8	32	19	993.6	58	32	1.673.4										
Budapest	1.466	805	867.1	1.002	538	579.5	2.468	1.343	1.446.6										
Debrecen	3	4	36.8	4	4	36.8	7	8	73.6										
Győr	46	19	368.9	76	41	796.0	122	60	1.164.9										
Hódmezővásárhely	11	8	128.1	10	8	128.1	21	16	256.2										
Kecskemét	7	4	50.4	12	13	163.7	19	17	214.1										
Miskolc	19	22	373.7	15	14	237.8	34	36	611.5										
Pécs	26	26	551.0	25	25	530.0	51	51	1.081.0										
Sopron	2	2	54.2	1	—	0.0	3	2	54.2										
Szeged	75	31	248.1	138	69	552.2	213	100	800.3										
Székesfehérvár	6	4	100.7	3	3	75.5	9	7	176.2										
Tjv. összesen — <i>Ensemble des villes autonomes</i>	1.687	938	602.4	1.318	734	471.4	3.005	1.672	1.073.8										
Mindössze — <i>Total général</i>	2.544	1.822	211.8	2.116	1.364	158.6	4.660	3.186	370.4										

tünteti fel ezeket a helyeket azokkal szemben, ahol a jelentések beszolgáltatása pontosabban történt.

Az esetek színhelye szempontjából a baleseteknek csaknem háromnegyed része

egyenes útvonalon következett be, kb. egy negyede útkereszteződéseknél és tereken; a pontosan megállapítható vasúti átjáróknál történt balesetek száma pedig mindössze 43 volt, vagyis az összes eseteknek körül-

Megnevezés Désignation		A balesetek össz. száma Nombre tot. des accid.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	Ismeretl. heure inconn.
			ó r a — h e u r e																								
Hétfő Lundi	Magyarország .. Hongrie	674	4	4	5	2	2	6	20	40	40	46	49	49	43	44	41	54	50	56	36	20	12	9	8	4	30
	Ebből Budapest Dont " "	340	2	3	4	—	1	3	14	26	14	23	20	25	24	23	18	29	15	20	16	13	3	5	6	4	29
Kedd Mardi	Magyarország .. Hongrie	661	4	4	2	4	2	14	24	21	40	46	47	49	53	40	45	45	32	62	28	22	12	10	4	6	45
	Ebből Budapest Dont " "	387	3	2	—	2	1	8	13	6	22	24	26	29	35	26	23	28	13	33	15	13	12	9	3	6	35
Szerda Mercredi	Magyarország .. Hongrie	678	6	4	2	2	2	5	22	30	44	53	57	50	40	38	48	36	39	53	36	37	14	9	7	6	38
	Ebből Budapest Dont " "	400	2	3	—	—	2	2	9	13	25	40	28	22	19	23	30	21	22	36	18	25	12	4	6	3	35
Csütörtök Jeudi	Magyarország .. Hongrie	638	6	2	2	1	3	9	22	49	42	49	45	31	35	47	41	42	47	40	39	23	10	13	3	4	33
	Ebből Budapest Dont " "	337	3	2	1	—	2	3	10	17	23	22	28	17	20	22	23	21	14	21	18	21	6	9	3	3	28
Péntek Vendredi	Magyarország .. Hongrie	621	2	6	1	2	3	5	13	24	29	43	40	58	44	44	47	36	36	52	31	32	9	9	7	5	43
	Ebből Budapest Dont " "	349	2	4	1	2	2	2	5	10	16	18	26	28	20	25	24	21	19	25	18	23	7	5	3	5	38
Szombat Samedi	Magyarország .. Hongrie	731	3	—	1	3	5	4	27	28	38	54	50	59	49	44	39	50	52	64	53	40	14	15	7	7	25
	Ebből Budapest Dont " "	390	2	—	—	1	3	2	12	14	17	30	17	25	31	23	24	25	19	33	28	23	10	12	8	6	25
Vasárnap Dimanche	Magyarország .. Hongrie	639	7	2	3	5	4	7	24	28	42	57	57	46	29	42	39	38	45	62	28	21	9	15	4	6	19
	Ebből Budapest Dont " "	247	6	2	3	3	2	2	7	8	12	16	23	19	9	24	15	13	7	22	10	8	9	11	2	2	12
Ismeretlen Jour inconn.	Magyarország .. Hongrie	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
	Ebből Budapest Dont " "	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
Összesen Total ..	Magyarország .. Hongrie	4.660	32	22	16	19	21	50	152	220	275	348	345	342	293	299	300	301	301	389	251	195	80	80	40	38	251
	Ebből Budapest Dont " "	2.468	20	16	9	8	13	22	70	94	129	173	168	165	158	166	157	158	109	190	123	126	59	55	31	29	220

mutatja fel. E két véglet között meglehetősen nagy a különbség, amennyiben a baleseti krónikában az év leforgása alatt a vasárnapok 247, a szombati napok pedig 390 esettel szerepeltek. Az ország többi területrészeit összevéve, ott éppen a vasárnap adja a maximumot 392 esettel, a legkedvezőbb volt viszont a pénteki nap 272 esetével.

A balesetek nemét tekintve, Budapesten az eseteknek több mint felénél összeütközés, csaknem egy harmadánál elgázolás történt; a többi baleset pedig egyéb különféle ok folytán következett be. A fővárosnál jóval kisebb forgalmú vidéki városokban és községekben, ahol az utcákon a forgalmi eszközök koránt sincsenek annyira összezúfolva, kevesebb alkalom nyílik arra, hogy az összetorlódott járművek egymásba ütközzenek. Ezért itt már más az arány, amennyiben az elgázolások tették a balesetek legnagyobb részét (38·2%) s az összeütközések kisebb arányban szerepelnek (33·8%).

A balesetek leggyakoribb nemére, az összeütközésekre nézve részletes adatok állanak rendelkezésünkre. Budapesten az összeütközéseknek zömét, az összes eseteknek csaknem kétharmadát (834) az autók és motorkerékpárok idézték elő. A különféle lófogatú járművek 282 alkalommal s a közúti villamosvasutak 108 alkalommal voltak összeütközésnek okozói, a többi eset más járművek között oszlott meg. A járműkaramboloknál a legtöbb esetben (28·5%) gépjárművek egymással szaladtak össze. A második helyen az utcai forgalomban az

utóbbi időben erősen megszaporodott lábbal hajtott kerékpárok következnek; ezekre esett ugyanis a járműösszeütközések 12·3%-a. Csaknem ennyi összeütközés történt még a motoros járművek és a lófogatú járművek között (8·0%), valamint gépjármű és közúti villamos között is (10·4%); a többi pedig egyéb járművekre esett.

A balesetek okának megállapításánál a legnagyobb nehézségekkel kell megküzdeni. S bár az okok meghatározása a baleset körülményeinek egybevetése és azok mérlegelése alapján történt, mégis bizonyos fenn tartással szabad csak e megállapítást elfogadnunk.

A Budapest utcáin előfordult balesetnek csaknem háromnegyed részét minden valószínűség szerint a járművek vezetői, 17·8%-át az utcai gyalogjárók idézték elő; az eseteknek 8·5%-a pedig egyéb és ismeretlen ok folytán következett be. Ez a megállapítás nagyon súlyos kritika a járművek vezetőire nézve s első tekintetre talán hihetetlennek, illetőleg helytelennek tűnhetik fel különösen akkor, ha a vezetők mulasztásait a gyalogosok terhére írható esetek aránylag kis számával vetjük egybe. Az ilyen beállítás azonban helytelen, mert ha a forgalmi balesetek két legfontosabb tényezőjének, a járművezetőknek és gyalogosoknak egymáshoz való viszonyát akarjuk megismerni, akkor ki kell kapcsolnunk azokat az eseteket, ahol a gyalogjáróknak szerepe egyáltalán nem volt. Ezek azok a balesetek, mikor összeütközés történt. Az összeütközések pedig csaknem kivétel nélkül a vezetők számlájára írhatók, mert csak a legritkábban adódik elő olyan eset, hogy összeütközés az utcai járókelő hibájából következzen be. Az ilyen ritka eset olyankor szokott előfordulni, mikor a vezető a vigyázatlan gyalogos elgázolásának elkerülése végett az utcán közlekedő egyéb járművekre való tekintet nélkül kénytelen hirtelen irányt változtatni. Abban az esetben tehát, ha az összeütközések eseteit levonjuk, a következő arányszámokat kapjuk: Budapesten az 1928. évi utcai forgalmában történt elgázolásoknál és elütéseknél a járművek vezetői az eseteknek 43·7%-ában, a gyalogjárók 38·1%-ában, végül egyéb és ismeretlen okok az esetek 18·2%-ában voltak a balesetek előidézői.

A főváros összes baleseteinek, tehát az összeütközéseknek is, a részleteibe tekintve, a vezetők hibájából bekövetkezett balesetek zömét (69·1%) vigyázatlan hajtás, illetőleg vezetés okozta. A többi ok e mellett

4. A balesetek neme.

Genre des accidents.

Megnevezés <i>Désignation</i>	A balesetek összes száma — <i>Nombre total des accidents</i>	Összeütközés <i>Collision</i>	Elgázolás <i>Ecrasement</i>	Egyéb <i>Autr. causes</i>	Ismeretlen <i>Caus. inconn.</i>
		folytán bekövetkezett balesetek száma <i>accidents par les causes ci-dessus</i>			
Motoros járművek <i>Véhicules à moteur</i>	2.544	1.238	720	504	82
Ebből Budapest <i>Dont</i>	1.466	839	422	130	75
Egyéb járművek <i>Autres véhicules</i>	2.116	817	823	406	70
Ebből Budapest <i>Dont</i> "	1.002	475	283	183	61
Összes járművek <i>Ensemble des véhicules</i>	4.660	2.055	1.543	910	152
Ebből Budapest <i>Dont</i> "	2.468	1.314	705	313	136

5. Az összeütközések részletezése.

Spécification des accidents.

Megnevezés — Désignation		Vasút — Train	Közüti villamos vasút — Tramway électr.	Személy- v. teherszállító gépkocsi — Automobile à personnes et camion autob.	Motorerékpár — Motocyclette	Bérkocsi — Voiture de louage	Magánfogat — Voiture privée (à chevaux)	Teherkocsi — Camion à traction animale	Szekér — Char	Kerékpár — Bicyclette	Egyéb — Autres	Összesen — Total
Vasút — Train	Magyarország	1	—	3	—	—	—	6	8	—	1	19
	Hongrie											
	Ebből Budapest	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2
	Dont											
Közüti villamos vasút — Tramway électr.	Magyarország	—	21	45	—	—	—	46	2	7	6	127
	Hongrie											
	Ebből Budapest	—	16	38	—	—	—	41	1	6	6	108
	Dont											
Személy- v. teherszáll. gépkocsi — Automobile à personnes et camion autob.	Magyarország	6	136	348	59	4	3	135	80	217	120	1.108
	Hongrie											
	Ebből Budapest	—	128	296	46	2	—	82	4	146	48	752
	Dont											
Motorerékpár — Motocyclette	Magyarország	—	9	35	11	—	—	22	9	35	22	143
	Hongrie											
	Ebből Budapest	—	9	25	7	—	—	14	3	16	8	82
	Dont											
Bérkocsi — Voiture de louage	Magyarország	—	—	5	—	—	—	—	1	6	2	14
	Hongrie											
	Ebből Budapest	—	—	4	—	—	—	—	—	4	2	10
	Dont											
Magánfogat — Voiture privée (à chevaux)	Magyarország	2	—	4	—	—	—	1	—	3	1	11
	Hongrie											
	Ebből Budapest	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
	Dont											
Teherkocsi — Camion à traction animale	Magyarország	2	121	78	14	—	—	38	3	24	21	301
	Hongrie											
	Ebből Budapest	—	115	75	8	—	—	31	—	18	20	267
	Dont											
Szekér — Char	Magyarország	3	2	16	6	1	—	3	21	11	4	67
	Hongrie											
	Ebből Budapest	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	3
	Dont											
Kerékpár — Bicyclette	Magyarország	—	13	66	12	1	—	18	1	129	19	259
	Hongrie											
	Ebből Budapest	—	9	35	5	—	—	6	—	21	7	83
	Dont											
Egyéb — Autres	Magyarország	—	1	1	1	—	—	2	1	—	—	6
	Hongrie											
	Ebből Budapest	—	1	1	1	—	—	2	—	—	—	5
	Dont											
Összesen — Total	Magyarország	14	303	601	103	6	3	271	126	432	196	2.055
	Hongrie											
	Ebből Budapest	—	280	475	67	2	—	177	8	214	91	1.314
	Dont											

alig jöhet számításba. Ezenkívül aránylag leggyakrabban a gyorsajtás és vigyázatlan előzés fordult elő. A gyalogjárók rovására írható balesetek legnagyobb része (40·7%) azért történt, mert a gyalogjáró minden elővigyázat nélkül lépett az útestre. Egyéb figyelmetlenség játszott közre az esetek 27·3%-ánál, végül a mozgó járműre való fel- vagy leugrás a balesetek 17·5%-ának volt okozója. A különféle okok között a csúszós útest szerepel a legtöbbször (51·8%).

Az ország egyéb részein az egészen más jellegű forgalomban természetesen a helyi viszonyoknak megfelelően a baleseteknek előidézői gyanánt is más okok szerepeltek. A vezetők hibájából a balesetek legnagyobb része (35·4%) itt is vigyázatlan hajtás vagy vezetés miatt történt. E mellett vidéken jóval több balesetnek volt előidézője szabálytalan hajtás (18·0%), ami valószínűleg onnan ered, hogy a vidéki városok és községek, különösen pedig az országutak közle-

6. A balesetek valószínű oka.

Cause probable des accidents.

A balesetek okainak megnevezése Désignation des causes probables	A balesetek — Accidents					
	száma nombre		közül — dont causés par			
	total mindősze	Budapest à Budapest	a gépkocsik és motorkerékpárok automobiles et motocycl.		egyéb járművek autres véhicules	
			által előidézett balesetek száma nombre des accidents			
			mind- össze total	Bpsten à Bpest.	mind- össze total	Bpsten à Bpest.
I. Vezetők hibája — Fautes de conducteurs						
Vigyázatlan hajtás vagy vezetés — Conduite imprudente	1.776	1.257	976	753	800	504
Vigyázatlan előzés — En dépassant imprudemment une personne ou une voiture	167	91	134	82	33	9
Vigyázatlan ki- vagy behajtás — En sortant ou entrant imprudemment	101	70	66	54	35	16
Szabálytalan hajtás vagy vezetés — Conduite irrégulière	300	36	110	22	190	14
Szabálytalan ki- vagy behajtás — Sortie ou entrée irrégulière	93	16	53	11	40	5
Szabálytalan előzés — Dépassement irrégulier ..	62	22	51	19	11	3
Szabálytalan kitérés — Ecart irrégulier	12	7	7	4	5	3
Gyorsajtás — Conduite trop rapide	284	140	151	92	133	48
Hátrátolátás — Recul	20	16	16	13	4	3
Jelzés elmulasztása — Manque de signal	133	52	74	42	59	10
Jelzés figyelmen kívül hagyása — Il n'a pas été tenu compte du signal d'autres conducteurs	35	24	22	15	13	9
Hajtás vagy vezetésben való járatlanság — Manque d'expérience du conducteur	27	2	21	2	6	—
Kivilágítási szabályok megszegése — Infraction au règlement d'éclairage	38	8	21	3	17	5
Vezető ittassága — Ivresse du conducteur	65	18	26	8	39	10
Egyéb — Autres	172	59	74	17	98	42
Együtt — Ensemble	3.285	1.818	1.802	1.137	1.483	681
II. Gyalogjárók hibája — Fautes de piétons						
Úttestre vigyázatlanul lelépő gyalogos — Imprudence de piétons passant sur la chaussée	369	179	233	120	136	59
Egyéb vigyázatlanság — Autres imprudences	181	120	96	66	85	54
Mozgójárműre való fel- vagy leugrás — Saut dans un (ou d'un) véhicule en marche	105	77	17	10	88	67
Testi hiba (nagyothallás, stb.) — Défaut physique (oreille dure, etc.)	31	8	14	3	17	5
Ittas állapot — Ivresse	39	23	24	14	15	9
Egyéb — Autres	68	33	19	6	49	27
Együtt — Ensemble	793	440	403	219	390	221
III. Különféle okok — Causes diverses						
Műszaki hiba — Défaut de la voiture	90	13	79	10	11	3
Lovak megbokrosodása — Chevaux emballés	172	17	64	—	108	17
Nedves, csúszós úttest — Voie humide, glissante ..	100	59	73	35	27	24
Gondozatlan úttest — Voie non entretenue	21	—	14	—	7	—
Egyéb — Autres	79	25	46	13	33	12
Együtt — Ensemble	462	114	276	58	186	56
IV. Ismeretlen okok — Causes inconn.						
120	96	63	52	57	44	
Mindössze — Total général	4.660	2.468	2.544	1.466	2.116	1.002

7. A baleseteknél szereplő járművek és azok vezetői.

Véhicules et conducteurs ayant figuré aux accidents.

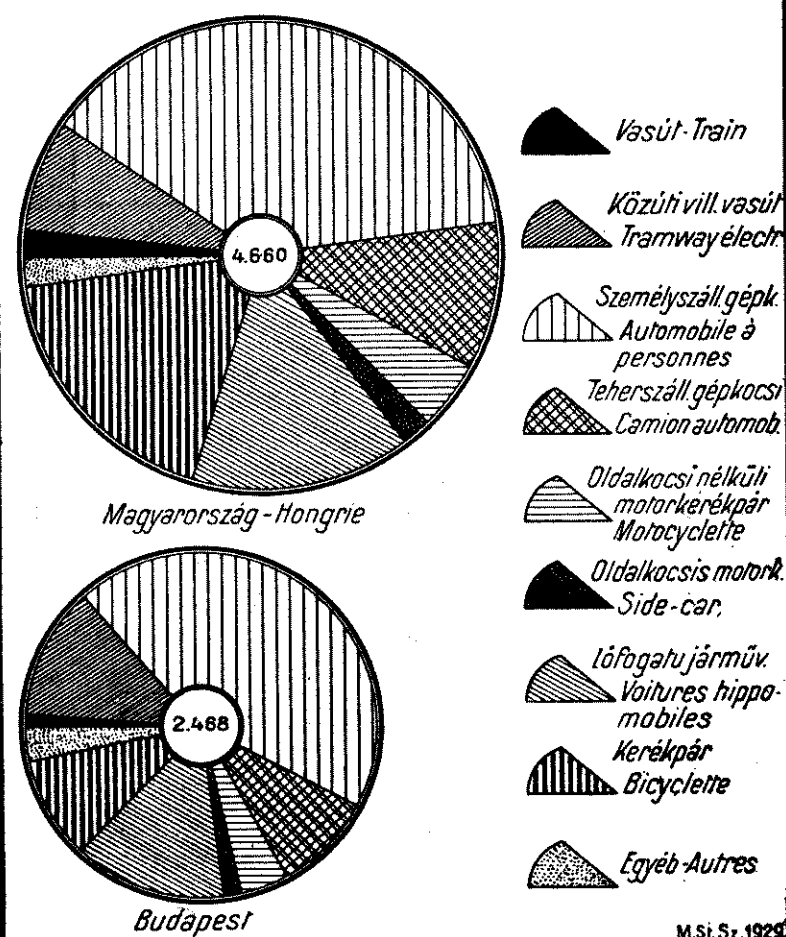
Megnevezés Désignation	A baleseteknél szereplő — Accidents:																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
	járművek — véhicules													járművezetők — conducteurs																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
	összes száma — nombre total	neme — genre												összes száma — nombre total	neme sexe	kora — âge							állam- polgár- sága nationalité																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
		vasút — train	közúti vill.-vasút — tramway électr.	személyszállító gépkocsi automobile à personnes	tehersh. gépkocsi — camion automob.	oldalkocsi nélküli motorkerékpár motocyclette	oldalkocsis motorkerékpár — side-car	bérkocsi — voiture de louage	magánfogat-voiture privée à chevaux	teherkócsi — camion (traction animale)	szekér — char	kerékpár — bicyclette	egyéb — autres			ismeretlen — inconn.	férfi — masculin	nő — féminin	é v e s a n s							50 éven felüli — plus de 50 ans	ismeretlen — inconn.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
																			16—20	21—30	31—40	41—50																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
15 éves és azon aluli 15 ans et moins																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		

kedésének rendjét nem biztosítja akkora őrsemélyzet, mint a fővárosét. Erre mutat az a körülmény is, hogy a harmadik helyen levő gyorsajtás (9·8%) után az előírt jelzés elmulasztása idézte elő a legtöbb balesetet (5·5%). A gyalogjárók által előidézt baleseteknek okai nagyjából azok voltak, mint a fővárosban. A legtöbb baleset az útestre vigyázatlanul lelépő gyalogos (53·8%), vagy a gyalogjáró egyéb figyelmetlensége miatt következett be (17·3%). Vidéki városokban jóval kevesebb alkalom nyílik a mozgó járművekre, különösen villamos vasutakra való fel- és leugrásra s ezért itt az az ok már jóval ritkábban szerepel (7·9%). A különféle okok között a legtöbb balesetet a fővárosban már meglehetősen háttérbe szorított lófogatú járművek lovaik megbokrosodásával idézték elő (44·5%). E mellett vidéken is a síkos útest volt még legtöbb baleset okozója (11·8%).

A baleseteknél szereplő járműveket tekintve, a fővárosi baleseteknek több mint felét (59·4%) automobilon és motorkerékpárok idézték elő. Ezenkívül a lófogatú járművek és közúti villamosvasutak vannak még jelentősebb hányaddal képviselve (14·1, ill. 12·6%). A lábbal hajtott kerékpárok pedig az összes balesetek 9·7%-ában voltak részesek. Az ország többi részein is

A BALESETEKNÉL SZEREPLŐ JÁRMŰVEK.

Véhicules ayant causé les accidents.

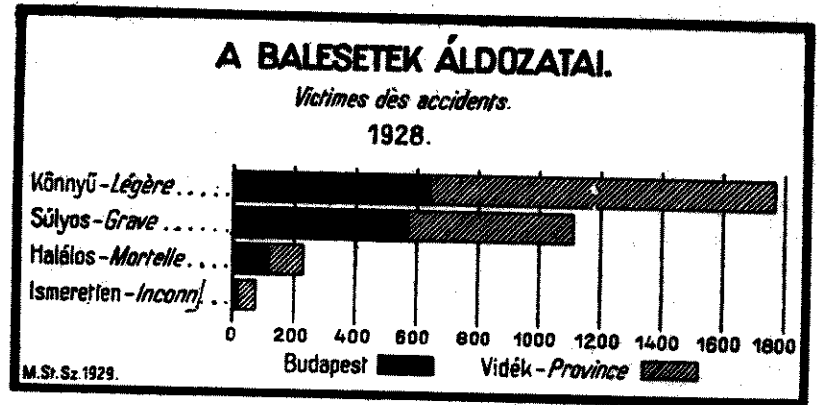

abban hasonló a helyzet, hogy a gépjárművek állanak első helyen s az eseteknek körülbelül fele (49·2%) az ő számlájuk ter-

hére írható. Második helyen azonban, mindent megelőzve, a lábbal hajtott kerékpárok következnek, melyek az összes balesetek 27·7%-ának előidézésében voltak részesek. A lófogatú járművek aránya 17·0% volt.

A balesetek előidézésében részes járművek vezetőire nézve is állanak adatok rendelkezésre, azonban azok eléggé hiányosak, mert olyan kérdéseket tartalmaznak, melyekre a válasz vagy egyáltalán nem, vagy pedig csak hosszabb időt igénylő nyomozás után lenne megadható. Idevonatkozó adataink szerint a vezetők között mindössze 49 tartozott a női nemhez. A vezetők korát az eseteknek körülbelül egy negyedében nem ismerjük. A meglévő adatokból megállapítható, hogy a vezetők zöme (35·1%) a 21—30 évesek korcsoportjába tartozott; e mellett még a 31—40 éves korúak voltak jelentősebben képviselve (17·1%). Az állampolgárság szintén az eseteknek körülbelül egy negyedében nem volt megállapítható. A rendelkezésre álló adatok szerint 35 kivételével magyar állampolgárok által vezetett gépek szerepeltek a baleseteknél. A gépjárműveknél — habár ez is elég hiányosan — még a vezetők minősége is ismeretes. Ezek szerint a baleseteknél szereplő gépjárművek 54·1%-a hivatásos, 18·4%-a pedig nem hivatásos vezető kezeire volt bízva.

Az év folyamán előfordult baleseteknek,

mint említettük, 3.186 személy esett áldozatul, akiknek 42·2%-a magából a fővárosból került ki. A sebesülések közül könnyebb természetű volt 55·6%, súlyos 34·8%, végül halállal végződött 7·2%. Általában véve a fővárosi balesetek súlyosabb kimenetelűek voltak, mint az ország egyéb részein. A Budapesten szerencsétlenül jártaknak ugyanis 42·4%-a volt a súlyosan és 8·7%-a a halálosan sebesült, ezzel szemben a fővároson kívül eső területeken a súlyos sebesülések aránya 29·3%, a halálosaké 6·1%.

A forgalmi balesetek áldozataik zömét a férfiak sorából szedték; Budapesten 312, vidéken 498 nő kivételével, az áldozatok valamennyien férfiak voltak. A kor szerinti megoszlást tekintve, a szerencsétlenül jártak legnagyobb része mind Budapesten, mind pedig az ország többi részein a 21—30

8. A balesetek áldozatai.

Les victimes des accidents.

Megnevezés <i>Désignation</i>	A balesetek — <i>Accidents</i>		A balesetet szenvedett egyének — <i>Personnes ayant eu un accident</i>														A baleset folytán — <i>Par suite des accidents</i>														
	összes száma — <i>nombre total</i>	közül személyek sérülése nélkül végződött — <i>où personne n'a été blessée</i>	összes száma — <i>nombre total</i>	neme <i>sexe</i>		k o r a — <i>â g e</i>										sebesülésének természete — <i>nature de la contusion</i>	megsebesült vagy elpusztult állatok — <i>animaux blessés ou périss</i>	megrongálódott járművek <i>véhicules endommagés</i>													
				férfi — <i>mascul.</i>	nő — <i>fémin.</i>	10 éven aluli — <i>moins de 10 ans</i>						50 éven felüli — <i>plus de 50 ans</i>	ismeretlen — <i>inconn.</i>	összes sz. — <i>nombre total</i>	ló — <i>cheval</i>			egyéb — <i>autre</i>	összes száma — <i>nombre total</i>	vasúti v. közúti v. jármű — <i>voiture de chemin de fer ou tramway</i>	n e m e — <i>g e n r e</i>										
							11—15	16—20	21—30	31—40	41—50										gépkocsi — <i>automobile</i>	motorkerékpár — <i>motocyclette</i>	hintó — <i>calèche</i>	szekér — <i>char</i>	kerékpár — <i>bicyclette</i>	egyéb — <i>autre</i>					
																											éves — <i>ans</i>				
Gépjárművek - <i>Véhicules à moteur</i>	2.544	946	1.822	1.418	404	161	87	139	390	238	186	193	428	972	694	105	51	143	121	22	1.447	131	793	123	5	39	208	149			
Ebből — <i>Dont à Budapest</i>	1.466	622	805	630	175	57	41	62	159	103	69	81	233	397	347	52	9	18	17	1	823	124	473	61	3	1	109	52			
Egyéb járművek — <i>Autres véhicules</i>	2.116	823	1.364	958	406	206	79	135	236	146	125	247	190	801	414	124	25	99	98	1	906	195	176	31	4	34	278	188			
Ebből — <i>Dont à Budapest</i>	1.002	494	538	401	137	42	24	46	94	62	47	103	120	242	222	65	9	24	24	—	506	179	117	15	—	1	81	113			
Összes járművek <i>Tot. des véhicules</i>	4.660	1.769	3.186	2.376	810	367	166	274	626	384	311	440	618	1.773	1.108	229	76	242	219	23	2.353	326	969	154	9	73	486	336			
Ebből — <i>Dont à Budapest</i>	2.468	1.116	1.343	1.031	312	99	65	108	253	165	116	184	353	639	569	117	18	42	41	1	1.329	303	590	76	3	2	190	165			

évesek közé tartozott (18·8%, ill. 20·2%). A vidéki balesetek krónikájában a 10 éven aluli gyermekek feltűnő nagy számmal szerepelnek, amennyiben részesedési arányuk 14·5% volt; az 50 éven felüliek 13·9%-kal voltak képviselve. A gyermekek szempontjából a fővárosban sokkal kedvezőbb a helyzet, mert az áldozatoknak csak 7·4%-a esett rájuk. Az öregek, 50 évesnél idősebbek korcsoportja Budapesten is elég magas aránnyal szerepelt (13·7%).

A balesetek folytán a forgalmi eszközök-

ben is elég tekintélyes anyagi károsodás történt. A vonóerőt szolgáltató lovak közül az év folyamán 219 sebesült meg, illetőleg pusztult el, melyek 41 kivételével a vidéken lettek a balesetek áldozataivá. A megrongálódott járművek száma 2.353-ra rúgott, melyeknek több mint fele a főváros utcai forgalmában ment tönkre. A megrongálódott járművek között legnagyobb számmal gépjárműveket (47·7%) s mellettük lábbal hajtott kerékpárokat találunk (20·7%).

Várszeghy János dr.

A világ gépjárműállománya.

Effectif mondial des véhicules à moteur.

A világ gépjárműállománya az 1927. év elején 29·4 millió darab volt, mely szám az 1928. év elejéig 31·6 millió darabra emelkedett. Az 1929. év január 1-én történt számbavétel szerint 34·3 millió a gépjárműállomány adata, tehát az utolsó évi szaporulat, amely 8·4%-nak felel meg, jóval felülmulta az előző év szaporulatát.

Az 1929. év eleji állományból az autók száma 32·0, a motorkerékpároké 2·3 millió db volt.

A szorosabb értelemben vett autók (kerékpárokat nem számítva) 79%-a személykocsi volt, 16%-ot tett a teherkocsi s 5%-ot az autóbuszok részesedése.

Bár a személykocsik az autók túlnyomó részét teszik, szaporulatuk az utolsó évben kisebb volt, mint a teherkocsiké és autóbuszoké. Míg a személykocsik száma az utolsó évben csak 7·3%-kal szaporodott, a teherkocsik és autóbuszok együttes állománya 11%-os szaporulatot ért el.

Az autók világállománya 1922 óta megkétszereződött.

Az ideai számlálás alkalmával az „Automotive Division” különös gondot fordított arra, hogy a világon forgalomban levő autók gyártási helyét is számbavegye. Az adatgyűjtés eredménye szerint az autók 32 milliót tevő számából 28·6 millió készült az Egyesült Államokban és Kanadában, vagyis a világ autókállományának 89·4%-a amerikai gyártmány. Csupán a személykocsinál ez a részesedés még valamivel nagyobb: 91%, míg a teherkocsik és autóbuszok állományában az amerikai gyártmányok 79·3%-ot képviselnek.

Az amerikai autógyártás térfoglalására jellemző, hogy az Egyesült Államokon és Kanadán kívül forgalomban levő autók 45·5%-a került ki a nevezett két állam gyáraiból.

A motorbiciklik szaporodásának aránya magasabb, mint az autóké, mert míg ezeknek

utolsó évi szaporulata 7·9% volt, a motorbiciklik száma egy év alatt 16·4%-kal növekedett meg. Ennek tulajdonítható, hogy a világ motorkerékpárállományának megkétszereződése 4 és fél év alatt következett be. Érdekes mégis, hogy ott, ahol az automobilizmus fejlettsége igen nagy, a motorkerékpárt az autóval szemben elhanyagolják. Míg Amerikán kívül a motorkerékpárok rohamos szaporodása figyelhető meg, Amerikában az évi motorkerékpárállomány fogyása következett be s az 1924. évi 202 ezer motorkerékpár helyett ma már csak 139 ezer db van forgalomban.

Álljanak itt különben a motorkerékpárok világreszenkinti állományának 1924. és 1929. eleji adatai összehasonlításként:

	1924	1929
Afrika	23.447	62.926
Amerika	202.467	139.318
Ausztrália	76.566	122.057
Ázsia	35.287	61.879
Európa	739.568	1.876.752
Összesen:	1.077.335	2.262.932

Amerika motorkerékpáripára azonban így sem jelentéktelen, a világ összes motorbiciklijének 14%-a amerikai gyártmány, az európai állományban azonban az amerikai ipar részesedése csak 5·6%.

Országok szerint vizsgálva a gépjárműállomány adatait, az Egyesült Államok $\frac{3}{4}$ részt tevő részesedése a világállományban eléggé közismert dolog, míg a motorbiciklik száma Nagy-Britanniában a legnagyobb (725 ezer). Érdekes, hogy három országnak, Spanyolországnak, Kubának és Perzsiának gépjárműállományát az 1929. évi felvétel kisebbnek találta az előző évi állománynál. Nem lehetetlen, hogy itt adatgyűjtési hibáról van szó.